

แบบประเมินการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับครัวเรือน

วัตถุประสงค์

1. เป็นแนวทางในการเยี่ยมบ้าน และเป็นเครื่องมือในการประเมินสภาพที่อยู่อาศัย เพื่อตรวจสอบสภาพแวดล้อมของบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะตามหลักสุขาภิบาล รวมทั้งเป็นแนวทางในการให้ความรู้และตรวจติดตามครัวเรือนในด้านต่าง ๆ
2. เป็นแนวทางในการสำรวจและเฝ้าระวังปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ช่วยให้ อสม. สามารถระบุปัญหาสุขภาพพื้นฐานในครัวเรือนได้อย่างเป็นระบบ และสามารถให้คำแนะนำและส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยที่ถูกต้องแก่สมาชิกในครัวเรือน รวมทั้งเพื่อนำไปวางแผนแก้ไขปัญหในระดับชุมชนและเป็นข้อมูลในการประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นเครื่องมือสนับสนุนการทำงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 โดยช่วยในการค้นหาและป้องกันเหตุรำคาญหรือปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ รวมทั้งช่วยในการคัดกรองความเสี่ยงด้านสุขภาพที่อาจเกิดจากสภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัยเพื่อป้องกันการเจ็บป่วยและการแพร่ระบาดของโรค

แบบประเมินการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับครัวเรือน

ข้อ	รายการตรวจประเมิน	ผลการประเมิน		หมายเหตุ
		ใช่	ไม่ใช่	
ลักษณะของบ้านและบริเวณโดยรอบ				
1	ตัวบ้านอยู่ในสภาพดี มั่นคง แข็งแรง			
2	ภายในบ้านสะอาด เป็นระเบียบ จัดเป็นสัดส่วน และทำความสะอาดสม่ำเสมอ			
3	ภายในบ้านมีการระบายอากาศดี มีแสงสว่างเพียงพอ			
4	บริเวณโดยรอบบ้าน สะอาด ร่มรื่น ไม่มีน้ำท่วมขัง			
5	กรณีมีการเลี้ยงสัตว์ พื้นที่เลี้ยงสัตว์ สะอาด แยกเป็นสัดส่วน และทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ			
6	ผู้พักอาศัยในบ้านต่อพื้นที่พักอาศัยมีจำนวนเหมาะสม (มีคนอยู่เกินกว่า 1 คน/พื้นที่ 3 ตารางเมตร ถือว่ามีคนอยู่มากเกินไป)			
ห้องน้ำ ห้องส้วม				
7	ตัวเรือนส้วมและสุขภัณฑ์ สะอาด อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้			
8	น้ำใช้สะอาด เพียงพอ ไม่มีลูกน้ำยุง ภาชนะเก็บกักน้ำ ชันตักน้ำ สะอาด อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้			
9	มีการระบายอากาศดี มีแสงสว่างเพียงพอ			
10	ประตู ที่จับเปิด-ปิด กลอนประตู อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้			
11	สภาพท่อระบายสิ่งปฏิกูล ถึงเก็บกักไม่รั่ว แตกหรือชำรุด			
12	ต้องไม่อยู่ที่เปลี่ยว/ลับตาคน			

ข้อ	รายการตรวจประเมิน	ผลการประเมิน		หมายเหตุ
		ใช่	ไม่ใช่	
ห้องนอน				
13	สะอาด เป็นระเบียบ ทำความสะอาดสม่ำเสมอ			
14	มีมุ้งลวดหรือมุ้งเพียงพอกับผู้พักอาศัย			
ห้องครัว				
15	ห้องครัวหรือบริเวณที่ใช้เตรียม ปรุง ประกอบอาหาร แยกเป็นสัดส่วน สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีการระบายอากาศดี จัดวางอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ			
16	การเตรียม ปรุง ประกอบอาหาร สูงจากพื้น อย่างน้อย 60 เซนติเมตร			
17	อาหารสด เช่น เนื้อสัตว์ ผักสด ผลไม้ ต้องล้างให้สะอาด ก่อนปรุงประกอบอาหาร หรือรับประทาน			
18	อาหารปรุงสุก มีภาชนะปกปิด เก็บในตู้กับข้าวหรือตู้เย็น			
19	ใช้สารปรุงแต่งอาหาร และอาหารกระป๋องอย่างถูกต้อง ปลอดภัย			
20	ภาชนะใส่อาหาร ทำจากวัสดุที่ปลอดภัย ล้าง และจัดเก็บ อย่างถูกต้อง			
น้ำอุปโภค บริโภค				
21	มีน้ำอุปโภคบริโภคที่สะอาด เพียงพอตลอดปี			
22	ภาชนะเก็บกักน้ำอุปโภค บริโภค สะอาด มีฝาปิด และรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ			
การจัดการมูลฝอย				
23	มีการคัดแยก และรวบรวมมูลฝอย เพื่อรอการเก็บขน หรือนำไปกำจัด และไม่มีมูลฝอยตกค้างในครัวเรือน			
24	ภาชนะรองรับมูลฝอยมีฝาปิดมิดชิด สะอาด และเพียงพอ ต่อปริมาณมูลฝอย			
การจัดการน้ำเสียครัวเรือน				
25	ควรดักเศษขยะ เศษอาหาร ก่อนปล่อยสู่รางระบายน้ำ สาธารณะ			
การควบคุมสัตว์และแมลงพาหะนำโรค				
26	ไม่มีน้ำขังในภาชนะที่อาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง			
27	มีการควบคุมกำจัดหนู แมลงวัน แมลงสาบ			
สารเคมีและความปลอดภัย				
28	สารเคมีอันตราย จัดเก็บให้มิดชิด แยกเป็นสัดส่วน และพ้นมือเด็ก			
29	บำรุงรักษา และตรวจสอบความปลอดภัยของสายไฟ ปลั๊กไฟ อุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิด ให้อยู่ในสภาพดีและปลอดภัย			

ข้อ	รายการตรวจประเมิน	ผลการประเมิน		หมายเหตุ
		ใช่	ไม่ใช่	
พฤติกรรมสุขอนามัยในครัวเรือน				
30	ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังการขับถ่ายทุกครั้ง			
31	ใช้ช้อนกลาง เมื่อรับประทานอาหารร่วมกัน			
32	ไม่ใช้ภาชนะดื่มน้ำร่วมกัน			
33	กรณีป่วยเป็นไข้หวัด ไอ จาม ต้องใช้ผ้าหรือหน้ากาก ปิดปาก จมูก			
การมีส่วนร่วมด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม				
34	สมาชิกในครัวเรือนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน			
35	ครัวเรือนไม่ก่อปัญหาเหตุรำคาญหรือมลพิษสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง			